

AI-debatt med riksdagspartierna

Sveriges Radio · 5 september 2026 · 51:19

[0:00] Erika Mårtensson

Det här är Ekots lördagsintervju valspecial om AI. Den här veckan så blir det politisk debatt. Jag heter Erika Mårtensson. Utvecklingen inom artificiell intelligens går fort och det finns stora förhoppningar att tekniken ska lösa svåra problem, leda till ökad produktivitet och tillväxt. Men det finns också stora risker med en teknik som är på god väg att bli mer intelligent än människan. Att AI kommer att förändra och påverka i stort sett hela vårt samhälle är de flesta överens om. De senaste två veckorna så har lördagsintervjun gästats av en rad forskare och experter och vi har tagit med oss deras frågor och tankar till dagens program. För hur ska våra svenska politiker navigera i en omvälvande tid? Och vad har de för plan? Vi spelar in det här programmet på förmiddagen den fjärde september. Här i studion finns representanter för riksdagens alla åtta partier och jag tänkte börja med att ge er trettio sekunder var för att berätta om vad som är ditt partis viktigaste AI-politik. Och vi har låtit AI-lotta den här ordningen. Så välkommen att börja Niels Paarup-Petersen, talesperson i digitaliseringsfrågor för Centerpartiet.

[1:26] Niels Paarup-Petersen (C)

Tack så jättemycket. Ja men det viktigaste för oss är att Sverige och EU kommer med in i utvecklingen faktiskt. Och att AI kommer till nytta för befolkningen i allmänhet och inte bara några få miljardärer i USA. Och för att göra det, då behöver vi attrahera de bästa talangerna till Sverige och skapa ett nationellt AI-center så att Sverige kan leda utvecklingen, stärka konkurrenskraften och skapa framtidens jobb här i Sverige. Men det kräver också att vi investerar i utbildning och etablerar ett AI-säkerhetsinstitut så att tekniken används ansvarsfullt och kommer hela landet till del. Och så måste vi få till en energiöverenskommelse så att vi kan få till den energi som krävs för att bygga datacentrum. Och så måste jag säga, glad att det inte bara längre är vi som pratar om AI i den här valrörelsen.

[2:03] Erika Mårtensson

Trettio sekunder gick där. Mattias Bäckström Johansson är här också, partisekreterare för Sverigedemokraterna. Varsågod.

[2:10] Mattias Bäckström Johansson (SD)

Tack så mycket och AI är ju absolut en av de saker som redan har förändrat många liv och där vi nu ska ta nästa steg för att kunna göra människors vardag bättre, där vi kan få bättre produktivitet, både i offentlig sektor och privat sektor, där det kan komma stora vinster till människan till gagn med att kunna ägna sig åt brottsbekämpning, kunna se till att företag blir mer konkurrenskraftiga.

Men då ska vi inte lägga en våt filt med ännu mer reglering, utan det behövs bättre reglering och där vi har högriskområden där vi måste tänka oss mer för. Men där vi ska ta det här oss an framåt.

[2:42] Erika Mårtensson

Malin Östh, talesperson för AI-frågor i Vänsterpartiet. Vad är ert partis viktigaste AI-politik?

[2:48] Malin Östh (V)

Ja, tack så mycket. Nej men vi ser det som att vi, vi behöver absolut minska beroendet av de stora tech-bolagen och stärka kontrollen över samhällsviktig data och infrastruktur. Vi vill se en demokratisk digitalisering där tekniken utvecklas tillsammans med de som berörs och med medborgarnytta som bärande princip. AI-användning i offentlig sektor ska vara ansvarsfull och säker och byggas nerifrån och upp med tydligt medarbetarinflytande.

[3:17] Erika Mårtensson

Ja, där var tiden slut. Jessica Rosencrantz, moderat EU-minister. Varsågod.

[3:23] Jessica Rosencrantz (M)

Sverige är ledande inom tech och innovation, men vi kan inte luta oss tillbaka. Moderaterna vill att Sverige ska vara Europas Silicon Valley och att fler företag ska starta, skala och stanna här. Vi går därför till val på fortsatt sänkt skatt på arbete, sparande och kapital, mindre regelkrångel, ett världsledande personaloptionsprogram och ett riktat tech- och talangvisum. Vi vill också införa ett AI-råd som samlar näringsliv, akademi och offentlig sektor för att öka takten. Växande företag skapar fler jobb och fler företag som utvecklar viktig AI-teknik stärker vår suveränitet och säkerhet.

[3:56] Erika Mårtensson

Anton Bylin är riksdagskandidat för Miljöpartiet och språkrör för Grön Ungdom.

[4:02] Anton Bylin (MP)

Jag tyckte vi hörde här från Moderaterna en ganska bra sammanfattning av regeringens AI-strategi som är mest mer AI överallt, men inte riktigt någon konkretion eller plan. Jag tror vi behöver prata mest om två frågor. Vad händer på arbetsmarknaden? Hur hanterar vi det här skiftet och hur hjälper vi de som arbetar? Men också, vad händer på teknikfronten? Hur hänger vi i Sverige med? Men hur hanterar vi också de risker som uppstår? Vi i Sverige, vi är jättebra på teknik och på demokrati. Och det är den här kombinationen och den styrkan som vi i Miljöpartiet vill nyttja för en utveckling, men också en utveckling med människan i centrum.

[4:32] Erika Mårtensson

Erik Slottner är här också, kristdemokrat och civilminister med ansvar för digitaliseringsfrågor. Varsågod.

[4:39] Erik Slottner (KD)

Tack! För oss handlar det om att snabba på utvecklingen av AI-modeller som kan förbättra välfärden, som kan ställa diagnoser tidigare och med större precision, som kan minska fallolyckor inom äldreomsorgen, som kan minska administration för personalen och frigöra mera tid för

mänskliga möten. Där ser vi väldigt mycket innovation i dag, men som behöver skalas upp snabbare. Och sen behöver vi också stärka svensk konkurrenskraft och då behöver vi göra mer data tillgänglig och behöver skapa mera beräkningskraft. Det är prioritering för kommande mandatperiod.

[5:13] Erika Mårtensson

Ardalan Shekarabi, arbetsmarknadspolitisk talesperson för Socialdemokraterna. Välkommen och varsågod.

[5:20] Ardalan Shekarabi (S)

Tack! Den AI-revolution vi är inne i och som kommer intensifieras de kommande åren är den största förändringen av svenska näringslivet och arbetsmarknaden sedan industrialiseringen. Så vi måste ligga i framkant, vi måste investera och vi måste säkerställa att vi har förmågan att ställa om på arbetsmarknaden. Då måste vi skapa traineejobb för unga akademiker så man får de här juniora tjänsterna som i dag försvinner. Vi måste säkerställa att hela befolkningen får förutsättningar att hänga med i utvecklingen.

[5:47] Erika Mårtensson

Och sist men inte minst, där var tiden ute. Johan Britz, liberal arbetsmarknadsminister. Vad är Liberalernas viktigaste AI-politik?

[5:56] Johan Britz (L)

Tack så mycket. Sverige måste bli vinnare i AI-racet och för att bli vinnare så ser Liberalerna att tre saker behövs. Vi behöver kunskap, vi behöver kärnkraft och vi behöver kapital. Vi ska fortsätta satsa på skolan och på forskning. AI kräver mycket el och därför måste vi bygga ny kärnkraft. Och vi får inte skrämja kapital ur landet så som vänsterpartierna vill. Sverige ska vara ett land där framtidens företag både kan starta och växa.

[6:23] Erika Mårtensson

Och där var tiden ute. Tack allihopa. Vi kommer komma in på en hel del av de saker som ni har tagit upp här. Nyligen så skrev över tusen anställda på olika tech-bolag i USA ett öppet brev då de varnar för en situation där AI börjar utveckla sig själv och att utvecklingen då kan accelerera bortom människans förmåga att både förstå och kontrollera den här tekniken. Ett varnande exempel är det som hände i somras på det amerikanska tech-bolaget OpenAI. Hundratals AI-agenter bröt sig ut ur en isolerad testmiljö. De började kommunicera med varandra och hackade sig in i ett annat bolag. Och de här AI-agenterna försökte dessutom att dölja sina spår och radera bevis. Det finns forskare som varnar för att när AI blir mer intelligent än människan så kan AI hota hela mänsklighetens existens. Andra varnar för vad illvilliga människor kan göra för skada med hjälp av AI. Vänsterpartiet, Malin Östh, vad ser ni som de främsta riskerna med utvecklingen av AI?

[7:28] Malin Östh (V)

Ja, tack så mycket. Det är en jätteintressant och viktig fråga. Om vi börjar i en lite annan ände så vi är bekymrade över den svenska politiska AI-debatten, liksom eller diskussionen som vi tycker har

en väldigt tydlig slagsida där man pratar väldigt mycket om möjligheter och alldeles för lite om riskerna med AI. Och vi måste balansera de här två perspektiven. Vi måste hantera både säke-- både möjligheter och risk. Och det är också därför som vi är kritiska till delar av de slutsatser som AI-kommissionen har landat i och som också regeringen sedan har valt att gå vidare med. Och där ingår till exempel att Sverige ska vara pådrivande i EU för att hålla tillbaka reglering på AI-området. Och det här tycker vi är ett riktigt dåligt förslag för att reglering behövs. Och reglering på det här området, det handlar ju om att värna viktiga värden som demokrati, icke-diskriminering, personlig integritet och säkerhet. Och här har EU också varit en viktig pådrivande frakt, kraft förlåt. Och det kommer EU behöva vara även fortsättningsvis.

[8:31] Erika Mårtensson

Jessica Rosencrantz, Moderaterna, vad ser ni som de främsta riskerna och hur vill ni hantera dem?

[8:38] Jessica Rosencrantz (M)

AI kommer med enorma möjligheter men också med risker. Det är därför vi behöver regleringar, men vi måste vara noga med att reglera bort riskerna och inte reglera bort innovationen. Och vi ska ha skatteregler och företagsvillkor som gör att de som bygger AI väljer Sverige. Det stärker vår teknologiska suveränitet och säkerhet. Den moderatledda regeringen har säkrat det lägsta skattetrycket i Sverige på femtio år. På vänstersidan väntar en skattechock för hårt arbetande entreprenörer som riskerar att göra att Sverige helt tappar kapplöpningen också om AI.

[9:10] Erika Mårtensson

Men om vi håller oss kvar vid det här som faktiskt beskrivs som ett existentiellt hot mot mänskligheten. Det är ju techbolag i framför allt USA och Kina som driver utvecklingen. Vill ni moderater verka för att skapa en glo-- för att skapa globala avtal kring AI-teknik?

[9:26] Jessica Rosencrantz (M)

Jag tror att det behövs globala regler och vi deltar jättegärna i den diskussionen. Sen det vi har störst rådighet över är naturligtvis vad Europa kan göra. Och där menar jag att det är viktigt att vi har en balans i regleringen som gör att vi också ser till att de stora företagen framåt på det här området kan växa fram i Europa och inte bara i Kina eller i USA. Så det är därför det är viktigt med balansen. Det kommer med möjligheter, det kommer med risker. Att Vänsterpartiet ständigt vill överregle-överreglera företag och näringsliv, det vet vi ju. Men för Moderaterna är det viktigt att se till att vi hittar den bra balansen och att vi heller inte här hemma i Sverige har en politik som vänstersidan vill med en skattechock, med dåliga villkor för våra företag som gör att vi tappar möjligheten att skapa jobb, tillväxt men också påverka den tekniska utvecklingen.

[10:10] Erika Mårtensson

Malin Östh, Vänsterpartiet, alltså du vill, ni vill reglera mer, ni vill bromsa lite. Hur då, rent konkret, ska det gå till?

[10:19] Malin Östh (V)

Ja men jag, jag tänker såhär, jag skulle bara vilja bemöta det som sagts här lite grann ifrån

Moderaterna för att det är ju enklare helt uppenbart att prata om andra partiers politik än om sin egen. Och jag tänker att jag kanske föredrar att beskriva Vänsterpartiets politik själv. Men, men jag tänker såhär att det politiska uppdraget, det handlar inte bara om att möjliggöra AI-utveckling och det trycker man ju väldigt mycket på och med all rätt också. Men det politiska fulla uppdraget, det handlar om att säkerställa en säker AI-utveckling. Det är vårt uppdrag och det är det ansvaret som vi ska ta. Sen tycker jag också att det blir synnerligen märkligt när man säger klart och tydligt Sverige ska vara pådrivande i EU för att hålla tillbaka reglering på AI-området just när det handlar om en teknik som utvecklas så oerhört snabbt. Och där är vi också alla överens. Så det finns ingen här inne som med bestämdhet kan säga hur AI-utvecklingen ser ut om ett år eller två år och vilken reglering som behövs då.

[11:12] Erika Mårtensson

Det finns tankar om att man helt enkelt ska pausa utvecklingen av den mest kraftfulla AI. Är det någon av er som tycker att det är en bra idé? Räck upp handen. Ja, Miljöpartiet tycker att det är en bra idé med en paus. Varför då?

[11:26] Anton Bylin (MP)

Jag tycker att det är en diskussion man behöver ha på den internationella nivån och den saknas i princip helt i dag. Jag förstår att Moderaterna gärna vill ha det här till en skattedebatt, men vi lyckas väldigt bra i det svenska näringslivet. Alltså Sverige är redan världsledande när det kommer till att använda AI i företag. Vi ligger längst fram i nästan hela världen. Frågan är nu, hur ska vi hantera de här riskerna? Och jag tror att vi behöver självklart hänga med och ligga nära fronten av den här teknikutvecklingen. Men då måste vi göra det via det gemensamma. Inte bara genom att de här bolagen använder upp vårans el och sen hamnar alla vinster i USA till exempel. Och sen tror jag också att vi behöver ha en sån här internationell diskussion. Det är någonting man behöver titta på och agera inom utrikespolitiken nästa mandatperiod.

[12:03] Erika Mårtensson

Men hur ska Sverige då verka liksom internationellt för att få till den här typen av reglering eller paus eller vad man har? Vad säger du från Centerpartiet?

[12:12] Niels Paarup-Petersen (C)

Jag tror inte det är bra med en paus för då kommer USA att fortsätta, Kina kommer att fortsätta. Det vet vi, de spelar inte efter reglerna. Och då ligger de i framkant och vi ligger efter. Och det blir ju mindre demokratiskt, det blir mindre säkert. Vi vill ju ha ett AI-säkerhetsinstitut. Vi har lagt ett konkret förslag på det. För att, och det är andra länder som har det också, men vi ligger ju efter, både i utvecklingen av de positiva delarna men också i att säkra upp säkerheten. Och det är därför vi menar att regeringen har varit för passiv till att faktiskt komma in och säkra att AI utvecklas i de mest demokratiska länderna där vi också tar ansvar för klimatet et cetera. Det är där vi, det är därför vi vill ha utvecklingen i Sverige. Och då behöver vi, som Moderaterna sa, ett väldigt bra näringslivsklimat.

[12:49] **Erika Mårtensson**

Varför, Johan Britz från Liberalerna, vill ni verka för internationella regler kring AI?

[12:56] **Johan Britz** (L)

Jag vill börja med att säga att det ligger mycket i det som Centerpartiet säger. Vi kan inte, vi ligger redan efter i AI-utvecklingen i Europa och då kan inte vi tro att vi ska bromsa eller reglera oss in i framtiden. Utan tvärtom så måste vi se möjligheterna med detta, satsa mer på forskning, satsa mer på kunskap, satsa mer på fossilfri elproduktion så att vi är de som leder utvecklingen i framtiden, inte ligger efter. Medans vi pratar om att reglera, medans vi pratar om att bromsa, då pratar Kina om att fortsätta och accelerera utvecklingen och USA, de amerikanska bolagen vill accelerera utvecklingen ytterligare. Det är inte rätt väg. Vi kommer att bli fattigare och vi kommer att hamna ännu mer på efterkälken om vi tror att vi kan reglera och bromsa oss in i framtiden.

[13:40] **Erika Mårtensson**

Det är ju de stora techbolagen i USA och Kina då som, som driver på den här utvecklingen. Känner du ingen oro för vart den här tekniken kan ta vägen?

[13:48] **Johan Britz** (L)

All teknik kan användas till positiva saker och till negativa saker. Och vi måste förstås se riskerna också med AI. Det är klart att AI kommer ju, implementeras ju redan nu i vapensystem. Ja då behöver vi fundera på vad har vi för robusthet i att själva utveckla AI som kan skydda Sverige mot den typen av utmaningar och faror.

[14:10] **Erika Mårtensson**

Erik Slottner från Kristdemokraterna, du som är ansvarig minister, varför har vi inget sånt här säkerhetsinstitut som Centern då bland annat vill ha och som AI-kommissionen föreslog också i sin rapport?

[14:22] **Erik Slottner** (KD)

Ja vi betar ju av AI-kommissionens rapport. Nu är det sjuttiofem tal förslag. En majoritet av dem är påbörjade eller omhändertagna. Jag stänger inte dörren för att detta behövs. Vi har ju då ett cybersäkerhetsinstitut som är ganska närliggande detta vill jag ändå säga. Där vi, där vi kollar på hur vi skyddar oss mot cyberattacker, exempelvis hur vi hanterar data på ett tryggt sätt. Vi har också myndigheter, digitaliseringsmyndigheten har tagit fram, eh, alltså riktlinjer för användning av generativa AI. Vi har tagit fram en molnpolicy som en av våra myndigheter ska hjälpa till med införlivandet. Men jag stänger inte dörren för ytterligare såna åtgärder. När vi pratar om reglering här så gäller det att vi reglerar på rätt sätt. För det är mycket det som Jessica, moderat, har varit inne på här också. Att vi inte överreglerar, att vi inte dubbelreglerar, utan vi reglerar på ett sätt som lockar och attraherar investering och innovation i Europa.

[15:14] **Erika Mårtensson**

Men när forskare talar om AI som ett rent hot mot mänsklighetens existens inom den mandatperiod vi står inför nu. Vad tänker du? Vad tänker du kring ett sånt?

[15:25] **Erik Slottner** (KD)

Jag delar inte den bedömningen och är det så, då skulle jag, om det nu skulle vara så, då är loppet redan kört skulle jag säga. Därför utvecklingen går så otroligt snabbt nu i andra delar av kontinenten. Det finns en naiv tro på vad enskilda statsråd, en regering kan göra för att påverka Kinas regeringar på detta. Jag vill dock säga att Unesco, som är ett FN-organ, har tagit fram och enats om ett antal riktlinjer för AI. Sen återstår det att se om diktaturer följer dessa riktlinjer.

[15:51] **Erika Mårtensson**

Okej, vi ska gå vidare lite grann. Svenska företag, myndigheter och privatpersoner är ju sedan länge redan beroende av amerikanska it-bolag och nu blir vi också allt mer beroende av AI-bolagen och även av den politiska makten då som finns i framför allt USA och Kina, där de flesta av de här bolagen finns. Tidigare i somras så förbjöd till exempel USA:s president Trump alla icke-amerikanska medborgare att använda en specifik AI-modell. Mattias Bäckström Johansson från Sverigedemokraterna, hur ska Sverige göra för att minska beroendet av utländska AI- och techbolag?

[16:30] **Mattias Bäckström Johansson** (SD)

Ja men det är väl framför allt en fortsättning på den debatt som var i den här delen tidigare. Att gå vi längre i Europa med reglering, att Sverige lägger på ytterligare, ja men då kommer vi halka efter. Vi kommer att bli mer beroende utav den typen utav tjänster som erbjuds utav företag från olika delar av världen som kan ligga väldigt långt ifrån. USA får vi ändå säga är en allierad och står närmre, men där vi kan se att Europa behöver göra mer. Det behövs mer beräkningskapacitet och inte hålla tillbaka med reglering som gör att vi hamnar på efterkälken, utan mer utav en bättre reglering. Där det finns ju en lång rad olika tillämpningsområden där, där det skulle vara direkt förödande med att lägga på mer kostnader. Medans på andra, vad just gäller äh människors direkta beröring med, med när det kommer till säkerhetspolitik, försvarsmekanismer och annat, så är det ju viktigare med att faktiskt kanske då ha mer reglering. Men det handlar ju om att göra det mer attraktivt i Europa, i Sverige och se till att vi faktiskt kan vara med och leda det här som en tekniknation.

[17:26] **Erika Mårtensson**

Men tycker du att det är problematiskt att svenska myndigheter och företag blir beroende av de här stora techbolagen som, som vi inte har så mycket att säga till om?

[17:35] **Mattias Bäckström Johansson** (SD)

Ja det, det är ett stort bekymmer och det är någonting som vi har lyft även när det kommer till om man ser till techplattformar, när det handlar om hur människor kommunicerar med varandra, vilken data som kan ligga där. Och när man också stänger ned enskilda partier eller vart slagsida vissa valrörelser så finns det ett stort demokratibekymmer, vilket vi har varit ensamma om att driva i Sveriges riksdag också. Där man borde göra mer för att ändå se till att när en större del utav den politiska debatten flyttas i forum, där den datan finns där. Ja men då är det någonting som också borde ligga under kontrollinsyn över hur det tillämpas. Men det som är det viktiga är väl att inte

hamna mer på efterkälken, utan att vi ser till att vara konkurrenskraftiga i Sverige, nyttja de fördelar som finns med AI, men också se till att vi, vi kan vara med i det här racet och att då inte bli än mer beroende utav tjänster från enskilda företag från andra delar utav världen.

[18:22] **Erika Mårtensson**

Så satsa på att bygga egna AI-modeller helt enkelt i Europa, det är det?

[18:25] **Mattias Bäckström Johansson** (SD)

Ja men vi måste ha mer beräkningskapacitet. Vi måste se till att vi, vi är med i tillämpningen. Där det kan ju vara äh korsningar utav olika. Det finns ju en mängd olika tillämpningsområden och där mer behövs göras för att vi inte halkar efter och lägger allt fokus på reglering i Europa och Sverige.

[18:39] **Erika Mårtensson**

Vi ska höra vad Centerpartiet säger, vad tänker du om beroendet vi, vi har inför de här stora techbolagen i framför allt USA?

[18:46] **Niels Paarup-Petersen** (C)

Ja men det är ett jätteproblem. Vi sa ju precis att några av våra myndigheter faktiskt äh lämnade sina vanliga regler för att vara garanterade att Microsoft ville samarbeta med dem. Det är helt oacceptabelt att de stora techjättarna får andra regelverk än alla andra. Men såhär, om vi ska kunna lyckas med det som Sverigedemokraterna egentligen har mycket poäng i, då ska vi göra precis motsatsen av vad Sverigedemokraterna ser till att den här regeringen gör. Vi behöver locka fler AI-forskare hit. Vi behöver få de bästa talangerna hit. Vi behöver fler entreprenörer hit. Vi ska inte stå vid sidan om när världen investerar. Så vi vill lägga en miljard kronor årligen på att rekrytera de bästa och fasthålla de som är den här. Just nu så lämnar ungefär hälften av alla våra forskare som, som har utländsk bakgrund oss när de är färdigutbildade. Det är ett otroligt waste av insatser. Vi ska inte kasta ut kompetens som den här regeringen gör. Vi ska rekrytera den. Och sen måste vi få till en energiöverenskommelse. Ebba Busch har ju varit jättetydlig med att Moderaterna och Sverigedemokraterna har sett till att vi inte har fått en energiöverenskommelse den här mandatperioden. Då kan vi inte bygga datacenter för när vi inte bygger energi, energi ut så vi får mer energi, då kan vi inte bygga datacenter. Då får vi inte beräkningskapaciteten. Så kan man prata mycket om beräkningskapacitet, men när man underminerar förutsättningarna så får vi inte den.

[19:55] **Erika Mårtensson**

Ardalan Shekarabi från Socialdemokraterna, du vinkade, vad tänker du om detta?

[19:58] **Ardalan Shekarabi** (S)

Jag tänker att vi måste erkänna en sak i den här debatten. Det är ju att vi talar nu om beroendet av Kina, beroendet av Trump. Vi kommer inte kunna hantera det här utan en mycket starkare Europeisk union. Och det vi måste komma ihåg, det är att Europaskeptiska partier som Sverigedemokraterna och Vänsterpartiet har varit på frammarsch i många europeiska länder. I det här valet måste Sverige ta ställning för en stark Europeisk union så att vi kan bejaka de europeiska intressena, svenska intressena i det här. Vi är helt beroende av att EU flyttar fram positionerna,

Europa flyttar fram positionerna när det gäller AI. Och då kan vi inte lägga energi på att misskreditera och bekämpa det europeiska projektet. Tvärtom, det är nu vi ser hur otroligt beroende vi är av en stark, ett starkt Europa och en, en stark Europeisk union.

[20:46] **Erika Mårtensson**

Och vad ska EU göra då för att stärka vår suveränitet när det gäller AI-frågorna?

[20:50] **Ardalan Shekarabi** (S)

Ja det är ju se till att vi gemensamt investerar och bygger upp det och stärker den egna europeiska kompetensen och, och förmågan. Och Sverige ligger ju i framkant här. Vi kan ha en ledande roll i Europeiska unionen, men utan en stark Europeisk union så är vi beroende av Trump. Och Sverigedemokraterna ser ju Trump som en allierad. Det går nog att ifrågasätta det. Och vi är beroende av kineserna. Det är Europa som måste jobba tillsammans. Sen är vi för fri handel. Vi är för väldigt mycket internationellt samarbete, transatlantiskt och med hela världen. Men vi kommer inte ifrån att vi i slutändan beroende av Europa och EU i det här säkerhetsläget med rysk hot, ryska hotet, kinesiska hotet, amerikanska påtryckningarna, då måste Europa enas och stå upp.

[21:35] **Erika Mårtensson**

Sista ordet i den här frågan till EU-ministern Jessica Rosencrantz. Vad tänker du om det här som Ardalan Shekarabi säger att EU måste driva på det här tillsammans?

[21:44] **Jessica Rosencrantz** (M)

Nej men jag tänker att för ensidiga beroenden är aldrig bra. Sen har vi inte råd att stänga ute den bästa tekniken, utan vi måste verkligen fokusera på att skapa de bästa förutsättningarna här hemma så att AI-bolagen växer fram i Europa och i Sverige. Därför blir det här valet en folkomröstning om huruvida vi verkligen vill skapa goda villkor för våra entreprenörer eller inte. Annars sticker de till Silicon Valley. Så när Socialdemokraterna vill höja skatten på arbete, på kapital, på sparande, då väntar alltså den värsta skattechocken i modern tid. Här måste vi säkra att vi har lågt skattetryck, goda villkor för våra företag. Den vägen vill Moderaterna fortsätta på. Samtidigt som vi ser till att vara den absolut bästa platsen för att attrahera toptalanger från hela världen. Därför vill vi ha ett tech- och talangvisum, till exempel, personaloptionsprogram.

[22:32] **Erika Mårtensson**

Men tycker du att det är okej för svenska myndigheter att de är beroende av amerikanska AI-företag? För de här europeiska och svenska alternativen som ni talar om eller som du talar om, de finns ju inte än.

[22:42] **Jessica Rosencrantz** (M)

Jag tycker att man måste vara väldigt nogsam som myndighet. Det är därför vi har en ny molnpolicy nu på plats till exempel, som handlar just om att man som myndighet måste värdera å ena sidan innovation och teknik, men också säkerhet å andra sidan. Och framför allt som vi säger, inte låsa in sig i avtal eller teknik som man sedan inte kan ta sig ur om någonting ändrar förutsättningarna.

[23:03] **Erika Mårtensson**

Du lyssnar på Ekots lördagsintervju valspecial, där vi är mitt i en diskussion med riksdagens alla partier om AI. Och nu ska vi komma in på jobb och utbildning. Under den här mandatperioden så har ChatGPT och andra språkmodeller slagit igenom brett och i dag så använder många svenskar AI på jobbet varje dag. Och det finns scenarier som innebär att många jobb kommer att tas över av AI. Exakt och hur och i vilken utsträckning som det här kommer att ske, det vet vi inte. Men forskare som var med i vårt förra program sa att de saknar en plan från er politiker hur ni ska hantera en sådan situation. Socialdemokraterna, vad har ni för plan?

[23:44] **Ardalan Shekarabi** (S)

Ja vi gick ut det här året och sa att det är otroligt viktigt att regeringen, och jag hoppas att det blir en ny regering efter valet, tar fram en jobbmställningsplan. Vi måste lägga ner mycket fokus de kommande åren på omställningen på svenska arbetsmarknad. Det är många juniora tjänster som försvinner nu. Vi kommer få stora problem med akademikerarbetslösheten bland unga om inte samhället kliver in. Staten tillsammans med näringslivet måste ta ansvar och se till att möjliggöra den här omställningen för alla människor. Vi har omställningssystemet nu där du kan plugga ett helt år mitt i arbetslivet, ställa om. Det behöver vi stärka. Vi behöver fokusera på unga akademiker. Kom ihåg att Sverige klarar av att hantera digitaliseringen otroligt bra med hem-pc-reformen. För alla fick vara med och det skapade förutsättningar för alla de här techbolagen som växer nu som gör oss ledande i Europa. Du måste ha exakt samma förhållningssätt i dag. Det här är den största omställningen i svensk arbetsmarknad.

[24:39] **Erika Mårtensson**

Det hör vi från Socialdemokraterna, Moderaterna, vad har ni för plan för det som kan drabba arbetsmarknaden?

[24:45] **Jessica Rosencrantz** (M)

Moderaterna vill rusta hårt arbetande människor för framtidens arbetsmarknad och se till att de nya jobben växer fram här. Jag skulle säga att AI-omställningen omstöper-

[24:54] **Erika Mårtensson**

Hur ska ni rusta dem? Rusta dem, det är det jag vill veta nu. Hur ska de rustas?

[24:57] **Jessica Rosencrantz** (M)

AI-omställningen omstöper ju i princip allt. Därför måste vi se till att den högre utbildningen bättre ser till att människor får den kunskap och kompetens som krävs när det gäller AI. Att det blir enklare att yrkesväxla. Moderaterna vill ju till exempel ha ett skatteavdrag för utbildningskostnader. Vi har gett en rad olika uppdrag till vårt utbildningsväsen att också ge människor kurser och kompetens i AI. Men igen också, samtidigt som vi rustar människor för att kunna växla yrke, så måste vi också se till att de nya jobben växer fram. För det är inte ett nollsummespel här, utan i grund och botten så kan vi också skapa nya jobb med den här omställningen. Då är vi tillbaka i de riktigt goda villkoren som krävs. Just nu går det ett rikslarm bland Sveriges entreprenörer som varnar för den vänstersväng och skattechock som kan bli med den andra sidan. Det, det är inte rätt

väg att gå för att se till att de framtida jobben växer fram här. Vi måste klara av både och.

[25:50] **Erika Mårtensson**

Socialdemokraterna.

[25:51] **Ardalan Shekarabi** (S)

Allt i den här valrörelsen kan inte handla om tomma hot, om skattehöjningar. Vi har stora behov av jobbomställning på den svenska arbetsmarknaden. Vi har en växande akademikerarbetslöshet. Unga springer rakt in i arbetslöshet från högskolorna och regeringen har tittat på. Och det enda som den här regeringen har lyckats med, det är att försämra omställningsmöjligheterna på den svenska arbetsmarknaden. Vi måste på riktigt ta det här på allvar. Det här är den största förändringen på arbetsmarknaden sedan industrialiseringen. Då måste politiken kliva fram tillsammans med näringslivet. Den passivitet, passivitet vi har sett på arbetsmarknadsområdet från regeringen under de senaste fyra åren, det saknar motstycke i svensk historia. Så sluta prata om tomma hot, ta ansvar för jobbmisslyckandet som får nu också konsekvenser för omställningsförmågan när AI-revolutionen förändrar den svenska arbetsmarknaden.

[26:40] **Erika Mårtensson**

Sverigedemokraterna, Mattias Bäckström Johansson, hur vill ni hantera den här frågan med att arbetsmarknaden kan förändras så mycket?

[26:48] **Mattias Bäckström Johansson** (SD)

Det är klart att den kommer att förändras och det har den ju gjort i tidigare industriella revolutioner också. Det är inte bara en gång, utan det är ju flera gånger där vi är inne i den fjärde industriella revolutionen och där det handlar ju om att ställa om tidigt, se till att fler utbildar sig där det finns anpassningar för det och där automationen har ju tagit bort många arbetstillfällen från industrin, men där nya har kommit till. Och det är ju klart att det kommer att se precis likadant ut nu också. Att det gäller att tidigt se var finns det tillämpningsområden, att man ser till att det finns utbildningsplatser, att man kan från företagets sida nog ställa om, men också från det offentliga så klart också ställa om utbildningssystemet för att kunna ha fler tillämpningar utav det. Och där det finns stora möjligheter både för företagen och det offentliga kring att faktiskt bli mer effektiva, kunna öka svensk konkurrenskraft och se till att vi får den typen av produktivetsförbättringar också inom offentlig sektor.

[27:33] **Erika Mårtensson**

En tanke som har kommit upp när vi blir mer effektiva, det är att vi kanske kan jobba mindre, stressa mindre eller om vi bara får nya arbetsuppgifter. Miljöpartiet, ni vill ju korta arbetstiden med hjälp av AI. Hur tänker ni?

[27:48] **Anton Bylin** (MP)

Ja men det grundar ju sig i en idé att om vår produktivitet i samhället ökar så är det ett sätt som vi kan fördela den så att arbetstagarna gynnas. Och det finns ju möjligheter att produktiviteten kommer öka väldigt mycket som en grund av det här. Men jag vill ändå komma tillbaka till

arbetsmarknadspolitiken. För att vi har den här mandatperioden haft en regering som inte tror på en aktiv arbetsmarknadspolitik, som inte tror på att vi gemensamt kan skapa jobb i samhället. Och nu sitter vi här med Europas tredje högsta arbetslöshet. Vi står inför den största omdaning av arbetsmarknaden de senaste femtio åren och det finns inte riktigt någon plan. Vad är planerna för arbetsmarknadspolitiken nästa mandatperiod? Sänka a-kassan ännu mer för de som blir arbetslösa i den här teknikomställningen? Sänka skatten ännu mer för de allra rikaste och tro att det kommer troliga fram några jobb?

[28:28] **Erika Mårtensson**

Mm, vi, vi ska komma in lite mer på det här med högre utbildning, för det har ni ju nämnt flera utav er att det är viktig byggsten här i att rusta människor inför den här omställningen. Än så länge så märks inte AI:s intåg så mycket i arbetsmarknadsstatistiken om man tittar på siffrorna. Förutom när det gäller just unga som ni har nämnt. Om man har pluggat till exempel programmering, ekonomi, juridik så har man fått det tuffare att få sitt allra första jobb. Och det finns också många unga som uttrycker en väldigt stor oro och, ja hopplöshetskänsla. Man är rädd för att AI kommer ta över alla jobb framöver. Kristdemokraterna, Erik Slottner, Vad har du för råd till unga som undrar vad, vad man ska man plugga egentligen för att ha en chans på arbetsmarknaden?

[29:13] **Erik Slottner** (KD)

Om man pluggar till yrken inom välfärden så har man ganska, ska jag säga, mycket goda möjligheter att ha jobb i framtiden också. Därför jag kommer alltid behöva människor i välfärden. Om jag nu ska ge några råd, även om jag tycker kanske att det är andra professioner än ministrar som ska ge enskilda människor råd.

[29:30] **Erika Mårtensson**

Men vad tänker du om den här oron och osäkerheten som många unga ger uttryck för i dag?

[29:33] **Erik Slottner** (KD)

Jag förstår den verkligen. Det hade jag själv känt om jag hade varit i den åldern. Äh men det är ett faktum att AI kommer påverka svensk arbetsmarknad. Precis som Sverigedemokraten Mattias sa här så är det så att alla teknikskiftningar genom historien påverkar arbetsmarknaden. Vi är mitt uppe i detta nu. Men glöm inte också att AI-utvecklingen skapar många nya jobb. Och jag läste nån artikel som sa att hittills, där vi står nu, så har AI skapat mer jobb än vad det bidragit till att jobb har försvunnit.

[30:03] **Erika Mårtensson**

Men äh- Hittills, men vi blickar ju framåt nu. För egentligen har ju inte det slagit till än, det fulla införandet av AI.

[30:10] **Erik Slottner** (KD)

Jag tycker dock det är viktigt att ha det perspektivet ibland. Jag tror att AI även framöver kommer att skapa mycket nya jobb. Men här blir omställning otroligt viktigt. Och att vi kan kompetensutveckla redan befintlig personal. Att vi riggar utbildningssystemet och utbudet i

utbildningen så att den är anpassad för framtida arbetsmarknad. Jag menar att yrkeshögskolan behöver ha mycket mer av AI-utbildningar i sig då vi vet att detta är ett sätt att säkerställa jobb i framtiden. Vi delar nu ut pengar till AI-kurser för yrkesverksamma som en del av regeringens forskningspolitik.

[30:43] Erika Mårtensson

Men jag måste få fråga dig ändå. För att vi har haft flera experter med oss i våra tidigare program som säger att högskolor och universitet, de hänger inte med i den här utvecklingen. De har inte förmåga att rusta studenterna för en arbetsmarknad där AI kommer spela så stor roll. Hur ska man lösa det?

[31:01] Erik Slottner (KD)

Nej och det är illa om det är så. Och jag är säkert, det ligger säkert en del i den kritiken också. Nu är inte jag utbildningsminister och det är säkert så att utbildningsministern skulle kunna ge mer fullgoda svar på detta. Men så är det i verkligheten. Högre utbildning behöver vara mycket mer anpassad för den här arbetsmarknaden. Men glöm inte att det har gått väldigt snabbt också. Generativ AI, ChatGPT, kom alltså till världen våren tjugotre. Det är självklart att det också tar lite tid att ställa om de här strukturerna. Och vi vet ärligt talat inte exakt hur detta kommer påverka. Men glöm inte de här AI-kurserna för yrkesverksamma är en jätteviktig satsning i regeringens forsknings- och innovationspolitik. Vi har omställningsstudiestödet som är viktigt och inte minst yrkeshögskolorna som måste vara mycket mer, anamma detta mycket mer.

[31:48] Erika Mårtensson

Miljöpartiet, hur tänker ni att man ska rusta unga människor för att komma ut i arbetslivet på ett bättre sätt?

[31:55] Anton Bylin (MP)

Jag gick själv på universitetet när ChatGPT lanserades. Jag har sett det här från första parkett och för mig är det uppenbart att man behöver göra två saker samtidigt. Vi måste under vissa delar av undervisningen ta bort de här elementen helt så att människor fortfarande lär sig att läsa komplicerade, långa texter och uppfatta nyanser. Det kommer alltid vara viktigt. Samtidigt måste alla lära sig hur man använder de här verktygen. Alltså alla på arbetsmarknaden, oavsett vad du jobbar med, kommer förvänta sig att du kan använda de här verktygen och implementera dem i det du är utbildad till. Och det gäller också för akademien. Den samhällsvetenskapliga forskningen till exempel måste ta till sig av den här teknikutvecklingen minst lika mycket som de teknikintresserade ingenjörerna för framtidens akademiska utveckling. Men sen vill jag komma tillbaka kort till det du sa om unga akademiker som kliver ut i arbetslöshet nu. Jag tror att det finns ett perspektiv här som vi måste ta oss an nästa mandatperiod. Jag tror att många företag skjuter sig själva lite i foten. För man har väldigt lätt nu att effektivisera bort de här instegsjobben. Nån som ska sitta och vända papper på en juristbyrå i nåt år. Men det handlar kanske inte om vad den här nyexade studenten gör sitt första år för företaget. Det handlar kanske om en investering i humankapital som är bra både för företaget och för hela samhället. Och jag tror att nu finns det

incitament för många företag att själva ta bort de här tjänsterna, men på samhällsskala så förlorar vi på det här.

[33:10] **Erika Mårtensson**

Vad kan politiken göra då för att förhindra att det så sker?

[33:13] **Anton Bylin** (MP)

Ja men jag tror att vi behöver en dialog mellan parterna på arbetsmarknaden som behöver lösa ut det här själva. Men där tror jag politiken behöver vara med och sätta lite press för att det här är ett problem som jag uppfattar inte adresseras i dag.

[33:24] **Erika Mårtensson**

Vi ska prata lite mer också om skola i de lägre åldrarna, för det här gäller ju inte bara universitet och högskola, utan även grundskola och gymnasium. Dagens skolelever, de kommer ju leva i en framtid som, som präglas väldigt mycket utav AI. Liberalerna, vad säger ni? Behöver skolan undervisa alla Sveriges elever mer om AI och ska lärarna i så fall-- Hur ska lärarna i så fall få den kompetensen själva?

[33:49] **Johan Britz** (L)

Nej men jag, jag tycker att Miljöpartiet och Anton beskrev det ganska bra. Men det viktiga här är att skilja mellan grundskola och annan skola tycker jag. Grundskolan, där ska vi säkerställa att alla elever får grunderna. Man måste lära sig läsa ordentligt, man måste lära sig skriva ordentligt. Man måste lära sig räkna ordentligt och vi behöver satsa mer på matematik i grundskolan. Sen när vi tittar på hur det ser ut i gymnasieskolan och högre utbildning, då är det en annan sak. Då handlar det också om att man måste kunna lära sig att använda AI. Men precis som Anton var inne på så innebär det också att man behöver plocka bort de här verktygen även inom, inom vissa delar av den undervisningen. Och sen så ska vi inte glömma bort att till exempel personer-- Vi ser ett ökat söktryck nu på till exempel yrkesutbildningar på gymnasiet.

[34:33] **Erika Mårtensson**

Men jag måste fråga dig. Menar du att man i de lägre årskurserna inte ska hålla på med AI överhuvudtaget?

[34:40] **Johan Britz** (L)

Absolut. I de lägre årskurserna så ska man ägna sig åt att lära sig räkna, skriva och läsa. Det är det viktigaste. Har man inte de grunderna, då kommer man aldrig klara av att sen använda AI-verktyg på ett rimligt sätt. Eller för den delen vara nån av dem som utvecklar framtidens AI-verktyg. För det är ju det vi måste sträva mot. Sverige ska bli en vinnare i det här AI-racet och då måste det börjas i tid och vi måste säkerställa att fler. Det är ungefär en fjärdedel går ut grundskolan i dag utan att kunna läsa ordentligt. Det är ju, det är ju katastrof. Om man inte kan läsa ordentligt, hur ska man då kunna ta till sig och använda AI-modeller på ett rimligt sätt?

[35:16] **Erika Mårtensson**

Ska lära-- Hur ska lärarna få rätt kompetens då för att kunna guida eleverna i den här nya verkligheten?

[35:25] **Johan Britz** (L)

Ja men jag har mycket hög tilltro till Sveriges lärare. De är enormt duktiga på att lära ut nya kunskaper till elever. De är jätteduktiga på att använda nya verktyg. Men det viktiga nu, det är att vi säkerställer att grundskolan, där ska vi inte hålla på för mycket med skärmar och det ska vi ägna oss åt i högre, i högre årskurser. Därför att det är där som vi behöver använda de här verktygen och lära sig använda dem.

[35:50] **Erika Mårtensson**

Men det behövs inte nåt stort lärarlyft för att ge lärarna den rätta kompetensen, utan det är upp till skolan och lärarna att-

[35:57] **Johan Britz** (L)

Ja, vi följer den här utvecklingen noga förstås. Och skulle det behövas så kommer vi säkerställa att det är så, att det blir så. Men det viktiga här är ju att vi säkerställer att eleverna får rätt grundkunskaper.

[36:08] **Erika Mårtensson**

Sverigedemokraterna då, hur tänker ni? Behövs det nåt stort lärarlyft? Eller ska det inte finnas så mycket AI i de lägre årskurserna? Vad tänker du?

[36:15] **Mattias Bäckström Johansson** (SD)

Ja men jag håller med mycket utav det som Johan säger och där är det viktigt att just grundskolan är den plats där man lär sig grunderna för att kunna ha förmågan att kunna ta sig vidare till högre utbildning. Sen tror jag sett till hur den, så att säga, matchningen mot arbetsmarknaden har varit alldeles för dålig från svensk skola där det handlar om att väcka intresse för teknik tidigt. Det är klart att det finns nog en uppgift i skolan att kunna visa på möjligheterna med den här tekniken, vad man kan göra för att locka ett intresse utav vad man skulle kunna tänka sig att utbilda sig till senare eller vilket gymnasieprogram man ska söka och vidare mot högre utbildning också. Så att jag tror att där är mer intressepoolen för att kunna se till att människor drivs lite åt det hållet som samhället har behovet av och som företagen har behovet av i Sverige så att vi kan förbättra matchningen på arbetsmarknaden på lång sikt också.

[37:00] **Erika Mårtensson**

Är det nån utav er andra som tycker att man borde satsa, satsa mer på AI även ifrån de lägre åldrarna? Till skillnad då från Liberalerna och Sverigedemokraterna. Socialdemokraterna?

[37:11] **Ardalan Shekarabi** (S)

Nej, men jag tänker att om vi tittar på erfarenheterna från hur vi hanterade digitaliseringen i Sverige med den stora hem-pc-reformen som inkluderade alla tidigt. De erfarenheterna borde vi ta oss in i det här och det innebär det att vi borde definitivt jobba med AI i skolan. Det ställs ju inte mot

grundkunskaper. Man måste lära sig att läsa och räkna och vi måste få fart på läsandet. Men att, att ha som ambition att ha skärmfri skola under en period där vi har en AI-omställning som kommer att påverka både näringsliv och arbetsmarknad för de kommande decennierna, det är nog lite feltänkt. Så vi måste nog vara beredda att vända oss till techsektorn och hitta rätt typ av partnerskap med techsektorn för att göra ett ordentligt lyft på den svenska skolan. Och då måste vi vara beredda självklart att inkludera AI i skolan i bättre utsträckning. Och nu har vi ju rätt så akuta problem i högskolan. Om inte högskoleutbildningarna hänger med utvecklingen de här kommande åren, då kommer vi ha nyexade studenter som inte har rätt kompetens att ta de jobb som växer fram. Då får vi väldigt stora problem.

[38:11] Erika Mårtensson

Lite korta svar nu. Centerpartiet, va, va, hur ser du på AI i skolan, i grundskolan och gymnasiet?

[38:18] Niels Paarup-Petersen (C)

Ja men vi är helt överens alla partier om att läsa och skriva grunderna. Analogt är det första man kommer till. Men att tro, alltså vi vet att ungefär hälften av alla skolelever säger själva att de använder AI på en nivå där de tycker att de själva fuskar. Att blunda för det och säga att vi ska inte förhålla oss till det. Man tog bort skolor helt från AI-kommissionen. Det är ju att blunda för verkligheten. Vi behöver lära eleverna var det är rimligt, hur man får använda det på rätt sätt, men inte ha skärmfri för skolan.

[38:46] Erika Mårtensson

Hur ska man lära dem det? Då måste ju lärarna ha en kompetens. Ja. Och hur ska de få den?

[38:49] Niels Paarup-Petersen (C)

Vi har ju sagt att vi vill ha ett digitalt läraryft.

[38:52] Erika Mårtensson

Hur mycket pengar satsar ni på det då?

[38:54] Niels Paarup-Petersen (C)

Oh, jag kommer inte ihåg den siffran just nu. Det får jag erkänna. Vi kan mäta det sen.

[38:56] Erika Mårtensson

Menar du att, men ska det vara statens ansvar att kompetensutveckla lärarkåren eller ska det vara upp till skolorna själva, kommunerna?

[39:03] Niels Paarup-Petersen (C)

Nej, men när vi säger digitalt läraryft så är det ju gemensamt. För att säga, vi är överens om att grunderna är det analoga, läsa, lära, alltså läsa, skriva. Det är inte det. Men eleverna just nu lämnas därhän i en värld de inte är beredda för. Det är livsfarligt både för Sverige och-

[39:17] Erika Mårtensson

Moderaterna, vad tycker ni om ett nationellt läraryft när det gäller AI-frågorna?

[39:22] **Jessica Rosencrantz** (M)

Jag tror att det är otroligt viktigt att vi rustar våra barn för den digitala tekniken. Vi kan absolut inte låtsas som att den inte finns. Sen det är klart, som mamma till en två döttrar på fyra och sju år, så är kanske först och främst viktigt att de lär sig de grundläggande färdigheterna. Men ju äldre de blir, desto viktigare är det att man hänger med i utvecklingen. Det är också därför vi vill ha ett AI-råd, till exempel, från Moderaternas sida för att samla den offentliga sektorn, näringsliv, politik och bland annat se över just utbildningssystemet. Hur kan det bättre rusta våra elever? Det finns fantastiska AI-innovationer i Sverige i dag, spännande bolag som också kan hjälpa både lärare och elever att på ett smartare sätt ta till sig av kunskapen. Så det finns absolut en roll för tekniken. Vi ska bara göra det på ett smart och rimligt sätt och gärna kroka arm med, med näringslivet och företag också i att utveckla de bästa metoderna för det.

[40:09] **Erika Mårtensson**

Vi ska komma in på en annan fråga nu och det handlar om skattesystemet, eh, hur AI kan påverka våra skatter och vår välfärd. Vi har fått ett mejl från en lyssnare, Viktor heter han, som skriver såhär: "Välfärden finansieras i huvudsak av skatt på arbete. Om AI höjer produktiviteten, men vi sammanlagt arbetar färre timmar, ska vi då beskatta nåt annat än arbete och i så fall vad?" Jag bollar över den här frågan till er. Börjar med Centern.

[40:43] **Niels Paarup-Petersen** (C)

Ja, det är ju rätt att vi ska sänka skatten på arbete. Det är väl ingen ny sak för oss så att säga. Så att säga. Nej men det är ju det som är grejen. Arbete är bra, det är bra att folk har produktivitet, det är bra att fler kommer i arbete. Då måste det vara billigt att anställa folk och det måste vara så att skatten på arbete är ganska låg. Det är också därför att vi har den mest offensiva politiken när det kommer till att sänka skatterna för de som har låga löner. Men vi måste också få intäkter till välfärden. Och det är därför att vi är upp, vi är jättetydliga med att vi vill ta, till exempel sätta skatter på de stora techbolagen som har negativa effekter på våra barn. Det tror jag vi är ensam med i dagsläget att vara tydliga med det.

[41:18] **Erika Mårtensson**

Ni vill beskatta techbolagen? Vilka då? Vilka techbolag då?

[41:23] **Niels Paarup-Petersen** (C)

Ja men du sa det alldeles nyss. Vi hade en presskonferens om det förra veckan tror jag det var. Just omkring att när vi vet att de har en negativ algoritm eller andra typer av negativa effekter på våra barn så måste de också vara med och betala mer. Det tycker vi. Vi tycker också att det är rimligt att när man får, vad kan man säga, in den här typen av stora bolag, när vi behöver bidra mer med energi från statens sida, behöver vi också diskutera tillsammans. För jag tror inte det är någon som har ett tydligt svar här. Hur ska vi säkra att energin som används faktiskt beskattas på ett rimligt sätt? Hur säkrar vi att de bidrar in med ny energi och så? Jag tror att det viktiga här är om vi ska lyckas både att skydda befolkningen, för det är det det tillför, också att säkra att vi faktiskt är med i AI-utvecklingen. Då är inte svar att höja skatterna på arbete och höja skatterna på företag för

då kommer vi inte lyckas med något av det.

[42:09] **Erika Mårtensson**

Vänsterpartiet vill jag släppa in här för om många jobb försvinner så att det kommer in mindre skatt. Hur ska vi då ha råd med välfärden?

[42:18] **Malin Östh** (V)

Ja tack, från Vänsterpartiet. Vi för ju en skattepolitik och har flera förslag också för att göra skattesystemet mer rättvist genom klassisk fördelningspolitik. Och det här handlar ju om att, att ha en skattepolitik som syftar då till att använda skatten för att bygga upp välfärden och för att också skapa starka stabila trygghetssystem. Och det här är också extra viktigt. Det är alltid viktigt, men extra viktigt i det teknikskifte och den strukturomvandlingen som vi är inne i nu. Och vi hade den här diskussionen också under passet som handlade om, om arbetslivet och där är ju trygghetssystemen jätteviktiga. De blir ju extra viktiga då. Och det är också därför som Tidöpartiernas angrepp på A-kassan och också Centerpartiets blir så extra allvarligt också i det här sammanhanget.

[43:03] **Erika Mårtensson**

Men hur ska vi ha råd med de här trygghetssystemen om intäkterna till statskassan minskar på grund av att jobb försvinner?

[43:10] **Malin Östh** (V)

Ja, precis. Jag ska komma till det. Vi har inget nationellt förslag som riktar in sig specifikt på AI i dagsläget, men däremot så följer vi väldigt noga diskussionen som förs på internationell nivå om en digital skatt. Och det här tycker vi är viktigt och det här är också ett verktyg som vi tror behöver komma på plats. Och det här handlar ju om att de här stora digitala företagen ska betala skatt där värdet uppstår och där användarna finns. Och det här tycker jag också är synnerligen rimligt för att det är ju vi som använder de här systemen som också genererar eller skapar de här stora vinsterna. Och en sådan här skatt är också en möjlighet att hantera de här stora bolagens enorma vinster och också hantera deras skatteplanering.

[43:51] **Erika Mårtensson**

Är ni överens där Centern och vänstern? För det låter som att ni pratar båda två om att beskatta de här bolagen, techbolagen.

[43:57] **Niels Paarup-Petersen** (C)

En stor skillnad är väl att vi vill ju beskatta de sakerna som har negativa effekter vill vi gärna beskatta, oavsett om det är klimatet eller det är här. Vänsterpartiet brukar vilja beskatta vad som helst som rör sig i stort sett. Det är väl där vi är ganska oense. Vi tycker ju i grunden att det är bra att företag och andra och folk som jobbar har lägre skatter så vi får mer av det. Däremot vill vi ha färre utsläpp så därför ska de beskattas högt till exempel.

[44:18] **Jessica Rosencrantz** (M)

Jag tycker att det som Centerpartiet säger låter ju ganska bra och vi är hyfsat överens. Problemet är ju att Centerpartiet ska samarbeta med tre partier som snarare vill höja skatten på allting som rör sig. Och det tycker jag man ska vara ärlig med att säga att tre vänsterpartier är fler än ett centerparti och att en röst på Centerpartiet blir en röst på Vänsterpartiet. Och då blir det chockhöjda skatter. Det skapar inte jobb, det skapar inte tillväxt, det skapar inte företag i Sverige. Så det vi behöver är en skattepolitik som inte är en skattechock, utan att vi fortsätter säkra det lägsta skattetrycket som vi haft på femtio år.

[44:48] **Erika Mårtensson**

Men nu rent konkret då, hur vill du göra för att Sverige ska få fler AI-jobb?

[44:53] **Jessica Rosencrantz** (M)

Jag vill att vi ska se till att vi fortsätter sänka skatten på arbete, på entreprenörskap, på sparande. Att vi har riktigt goda villkor för bolagen att växa fram här. Vi vill ju från Moderaternas sida att Sverige ska vara Europas Silicon Valley. Då måste man ha goda villkor för de här företagen att växa fram här. Inte en skattechock från vänstersidan.

[45:14] **Erika Mårtensson**

Ardalan Shekarabi från Socialdemokraterna.

[45:16] **Ardalan Shekarabi** (S)

Vi Socialdemokrater ger ett ärligt svar på din fråga. Vårt skattesystem håller inte längre. När den reformeras senast, då i början av nittioalet. Det har hänt så otroligt mycket, både i näringslivet, på arbetsmarknaden och på hela tillgångarna. Därför är det dags för en skatteöversyn, en stor skattereform som måste beakta AI:s omställning och AI:s förändring av både inkomster och arbetsmarknaden. Och det vore väldigt bra om partierna vågade prata öppet om detta, för vi måste ju också kunna finansiera välfärden. Vi måste ha intäkter som gör att vi finansierar välfärden, försvaret, infrastrukturen, allt det som är så viktigt. Men med de här förändringarna som vi har berört i den här debatten så går det ju inte bara att fortsätta och laga och lappa, utan det krävs en stor skatteöversyn och då måste partierna vara beredda att samarbeta.

[46:07] **Erika Mårtensson**

Vi ska gå vidare, men innan vi gör det så vill jag bara att ni räcker upp handen. Vilka av er tycker att det här med en skatteöversyn är bra? Är det en bra idé? Räck upp om ni tycker att det är bra. Alla utom Sverigedemokraterna, Moderaterna, Kristdemokraterna och Liberalerna. Okej, bra. Då vet vi det. Det här är Ekots lördagsintervju valspecial, där vi i dag diskuterar utmaningarna med AI tillsammans med riksdagens alla partier. Och som ni kanske märkt så har vi förlängt sändningstid i dag. Storskalig AI kräver stora mängder beräkningskraft och den levereras i regel från servrar i datacenter. Och här i Sverige så har flera utländska företag öppnat sådana här datacenter som används till AI men också till annat. De här centren kräver stora mängder el. Miljöpartiet, vilka krav ska vi ställa på de som vill bygga sådana här datacenter i Sverige?

[46:59] **Anton Bylin** (MP)

Till att börja med ska vi ställa några som helst krav. Nu ställer vi absolut noll. Vi har pratat om att vi ska ställa krav på att man ska vara med och investera i förnybar energi. Jag tycker också att man behöver titta på hur mer av vinsterna kan hamna i Sverige så att vi inte bara säljer vårt kalla klimat och vår billiga el. Och sen hamnar alla andra delar i förädlingskedjan i något amerikanskt moln någon annanstans. Vårt näringsliv, vi kan teknik, vi har jättegod förutsättningar här i Sverige, men vi måste få mycket mer av värdet att bli kvar här i Sverige. Vi vill inte bara ha en fyrkant, en serverhall, utan jag vill ha AI-labb, jag vill ha teknik, jag vill ha kunnande och då måste man ha en nationell plan. Och det har inte hänt någonting den här mandatperioden. Delen av regeringens AI-strategi som handlar om det här, den består av sex meningar och det består av noll konkretion.

[47:49] **Erika Mårtensson**

Kristdemokraterna, varför ställer man inte den här typen av krav redan i dag?

[47:54] **Erik Slottner** (KD)

Ja, det har man ju fullt rätt att göra. I den kommun där man, där man upplåter mark till att bygga datacenter. Jag tycker man gör väldigt klokt i om man ser till att det lokala näringslivet eller de offentliga aktörerna får del av den beräkningskraft som skapas i och med etablering av datacenter.

[48:12] **Erika Mårtensson**

Men tycker du att det ska vara upp till kommunen eller ska staten ha någonting att säga till om här vilka krav som ska ställas?

[48:17] **Erik Slottner** (KD)

Ja, kan väl staten, nu finns inga sådana förslag ska jag säga på att staten skulle ställa den här typen av krav, men det är mycket möjligt vi får komma dit. Men det är ju ändå så att det är markägaren som upplåter mark och det är ju kommunen som upprättar detaljplaner och ger bygglov till den här typen av datacenter som sedan kan komma upp till andra instanser också. Jag tycker, jag vill bara säga det, jag tycker de är väldigt klokt om de ställer krav. Jag tycker ibland att det, en del verkar vara lite för smickrade av att det får komma en internationell aktör och bygga datacenter som dessutom riskerar att ta väldigt mycket av vår elförsörjning. Och jag tycker också att de som bygger datacenter måste vara mycket mer också skyldig. Jag vet det finns sådant med Google exempelvis att de också står för mycket av elförsörjningen till de här datacentren. Den tekniken finns och det menar jag vi bör ställa ökade krav på.

[49:09] **Erika Mårtensson**

Vad säger Liberalerna om det här med datacenter? Borde det finnas nationella krav?

[49:14] **Johan Britz** (L)

För att Sverige ska bli vinnare i AI-racet så krävs det att vi har kunskap, att vi har kärnkraft, att vi har kapital. Vi behöver bygga mer kärnkraft. Vi har påbörjat den utvecklingen. På andra sidan i svensk politik så är det fyra partier som inte är överens om att bygga mer kärnkraft motarbetas aktivt av Miljöpartiet, av Vänsterpartiet och av Centerpartiet. Vad Socialdemokraterna tycker är

fortfarande oklart. Vi måste satsa på mer fossilfri elproduktion, både för klimatets skull, men också för konkurrenskraftens skull och våra möjligheter att bygga kraftfulla datacenter med enorm beräkningskapacitet i vårt land. Det kommer att vara en framgångsfaktor. Då kan vi bli vinnare i AI-racet.

[49:51] **Erika Mårtensson**

Tiden rinner ut. Centerpartiet, snabbt svar här från dig.

[49:55] **Niels Paarup-Petersen** (C)

Ja, men det är klart vi är också med på att det ska byggas kärnkraft. Men såhär, AI, AI-kommissionen kom till, den ökar sin förmåga tjugofem gånger. Det motsvarar att Duplantis nu skulle kunna hoppa hundrasextio meter och konkurrenterna var kvar på sex meters höjd. Det är vad vi pratar om. Vi har ministrar som är ansvariga för det här området som står med sina snitsiga, färdigarbetade talpunkter från valrörelsen. Det är inte att ta den här frågan på allvar. Det är mänsklighetens största utmaning någonsin kanske. Och så står man med de här löjliga talpunkterna. Svenska folket förtjänar mer. Vi behöver ett maktskifte här.

[50:26] **Erik Slottner** (KD)

Jag hade inte en talepunkt med mig till den här debatten.

[50:29] **Erika Mårtensson**

Tiden är ute och vi ska sätta punkt här. Tack alla för att ni kom. Niels Paarup-Petersen från Centerpartiet, Mattias Bäckström Johansson, Sverigedemokraterna, Malin Östh, Vänsterpartiet, Jessica Rosencrantz, Moderaterna, Anton Bylin, Miljöpartiet, Erik Slottner från Kristdemokraterna, Ardan Shekarabi från Socialdemokraterna och Johan Britz från Liberalerna. Producent för Ekots lördagsintervju är Maja Lagercrantz. Tekniken skötte Maria Stillberg och jag heter Erika Mårtensson. Lyssna gärna på de två specialprogram med experter som vi har gjort tidigare om hur AI påverkar ekonomin och demokratin. Du hittar dem om du söker på Ekots lördagsintervju i appen. Nästa vecka så sammanfattar vi valrörelsen tillsammans med en panel. Tack för att ni har lyssnat den här veckan.